

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено внутрішні та зовнішні чинники, які визначають інвестиційну привабливість підприємства, та оцінено їх вплив на залучення інвестиційних ресурсів. Обґрунтовано, що комплексне управління цими чинниками сприяє зміцненню фінансової стійкості та формуванню довіри інвесторів до підприємства, що є ключовою передумовою його сталого розвитку.

Ключові слова: *інвестиційна привабливість, внутрішні чинники, зовнішні чинники, фінансова стійкість, цифрові фінансові технології.*

FINANCIAL AND ECONOMIC FACTORS INFLUENCING THE FORMATION OF A COMPANY'S INVESTMENT ATTRACTIVENESS

Abstract

The study examines internal and external factors that determine a company's investment attractiveness and assesses their impact on attracting investment resources. It is substantiated that comprehensive management of these factors contributes to strengthening financial stability and building investor confidence in the company, which is a key prerequisite for its sustainable development.

Key words: *investment attractiveness, internal factors, external factors, financial stability, digital financial technologies.*

Вступ

У сучасних умовах економічної нестабільності, зростання конкуренції та активної цифрової трансформації економіки проблема підвищення інвестиційної привабливості підприємств набуває особливої актуальності. Інвестори дедалі більше орієнтуються на комплексну оцінку підприємства, враховуючи не лише його фінансові показники, а й здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища та ефективно використовувати внутрішні ресурси. Відтак, дослідження чинників інвестиційної привабливості та оптимізація фінансово-економічних механізмів, що впливають на внутрішні та зовнішні чинники інвестиційної привабливості, є важливим напрямом підвищення конкурентоспроможності підприємств і забезпечення їх сталого розвитку.

Результати дослідження

Інвестиційна привабливість підприємства характеризує його здатність залучати інвестиційні ресурси для забезпечення сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності та зростання ринкової вартості. У наукових дослідженнях це поняття розглядається як інтегральний показник, що відображає рівень зацікавленості інвесторів у вкладенні капіталу в конкретне підприємство або проєкт з урахуванням очікуваної дохідності та прийняттого рівня ризику [1].

Вирішальну роль у формуванні інвестиційної привабливості відіграють внутрішні чинники, які перебувають у сфері управлінського впливу підприємства. До них належать: ефективність управління фінансовою стійкістю та витратами; структура капіталу; фінансова стійкість; ліквідність і платоспроможність; рівень рентабельності; якість і прозорість фінансової звітності; інноваційний потенціал; цифрові фінансові технології.

Ефективність управління фінансовою стійкістю є визначальним чинником здатності підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання навіть у періоди економічних потрясінь, оскільки вона забезпечує стабільність грошових потоків і зниження фінансових ризиків. Водночас ефективне управління витратами виступає важливим фінансово-економічним механізмом підвищення інвестиційної привабливості, так як безпосередньо впливає на рівень економічної результативності діяльності. Застосування сучасних методів аналізу витрат, зокрема Activity-Based Costing (ABC) та

Zero-Based Budgeting (ZBB), дозволяє ідентифікувати неефективні витратні статті, оптимізувати бізнес-процеси та знижувати собівартість продукції. У сукупності це сприяє зростанню операційної ефективності, зміцненню фінансової стійкості та формуванню позитивних очікувань інвесторів щодо здатності підприємства стабільно генерувати прибуток у довгостроковій перспективі [2].

Раціональна структура капіталу та оптимальне співвідношення власних і залучених джерел фінансування сприяють зниженню фінансових ризиків і підвищенню довіри з боку інвесторів.

Фінансова стійкість відображає спроможність підприємства підтримувати стабільні грошові потоки, уникати кризових ситуацій та забезпечувати повернення інвестованого капіталу у довгостроковій перспективі [3].

Ліквідність і платоспроможність характеризують здатність підприємства своєчасно виконувати поточні та довгострокові зобов'язання за рахунок наявних активів і грошових ресурсів. Високий рівень ліквідності знижує ризик фінансових ускладнень у короткостроковому періоді, тоді як платоспроможність свідчить про фінансову надійність підприємства у довгостроковій перспективі. Для інвесторів ці показники є важливими індикаторами фінансової стабільності та здатності підприємства забезпечувати безперервність діяльності.

Рівень рентабельності відображає ефективність використання ресурсів підприємства та його здатність генерувати прибуток. Стабільна позитивна динаміка показників рентабельності є ключовим сигналом для інвесторів щодо доцільності вкладення капіталу, оскільки саме прибутковість визначає потенційну дохідність інвестицій. Високий рівень рентабельності підвищує інвестиційну привабливість підприємства та створює фінансові передумови для його подальшого розвитку.

Якість і прозорість фінансової звітності відіграють критичну роль у формуванні довіри інвесторів. Повна, достовірна та своєчасна фінансова інформація знижує рівень інформаційної асиметрії, дозволяє адекватно оцінювати фінансовий стан підприємства, прогнозувати майбутні грошові потоки та приймати обґрунтовані інвестиційні рішення. Недостатня прозорість, навпаки, підвищує інвестиційні ризики і негативно впливає на інвестиційну привабливість.

Інноваційний потенціал підприємства характеризує його здатність до впровадження нових технологій, продуктів і управлінських рішень, що забезпечують довгострокові конкурентні переваги. Наявність розвинутого інноваційного потенціалу свідчить про орієнтацію підприємства на стратегічний розвиток, підвищення ефективності діяльності та адаптацію до змін зовнішнього середовища, що є важливим чинником для інвесторів, орієнтованих на довгострокове вкладення капіталу.

Сучасні цифрові фінансові технології значно розширюють можливості управління інвестиційною привабливістю підприємства. Використання цифрових платформ і аналітичних систем забезпечує автоматизацію фінансового обліку й прогнозування, підвищує точність аналітичних розрахунків та зменшує інформаційну асиметрію між підприємством і потенційними інвесторами. Емпіричні дослідження свідчать, що цифровізація фінансового менеджменту сприяє усуненню неефективних інвестицій, скороченню витрат, пов'язаних з агентськими проблемами, та підвищенню якості інвестиційних рішень [4].

Аналіз цих показників дозволяє оцінити фінансові ризики, визначити можливості зростання та сформуванню обґрунтовану стратегію підвищення довіри інвесторів.

Поряд із внутрішніми параметрами, інвестиційна привабливість підприємства значною мірою формується під впливом зовнішніх чинників, які не перебувають під прямим управлінським контролем, проте істотно визначають умови залучення та використання інвестиційних ресурсів. До зовнішніх чинників належать: макроекономічна ситуація; стабільність нормативно-правового середовища; галузеві та регіональні особливості; рівень конкуренції; інтенсивність інтеграції у глобальні фінансові потоки.

Зокрема, макроекономічна ситуація визначає загальні умови здійснення інвестиційної діяльності та рівень системних ризиків. Стабільні темпи економічного зростання, помірна інфляція, прогнозована валютна політика та збалансований державний бюджет сприяють зниженню невизначеності для інвесторів і підвищують інвестиційну активність. Натомість макроекономічна нестабільність посилює ризики вкладення капіталу та знижує загальну інвестиційну привабливість підприємств незалежно від їх внутрішнього фінансового стану.

Стабільність нормативно-правового середовища є одним із ключових чинників формування довіри інвесторів. Чіткість, послідовність і передбачуваність законодавства у сфері оподаткування, захисту прав власності, корпоративного управління та регулювання інвестиційної діяльності знижують правові

ризика та створюють сприятливі умови для довгострокових інвестицій. Часті зміни нормативних правил або їх неоднозначне тлумачення, навпаки, стримують інвестиційну активність.

Галузеві та регіональні особливості визначають специфіку функціонування підприємства та його позиції на ринку. Рівень розвитку галузі, стадія її життєвого циклу, технологічна насиченість і потенціал зростання істотно впливають на інвестиційну привабливість. Регіональні чинники, зокрема стан інфраструктури, доступність трудових ресурсів, інвестиційний клімат та підтримка з боку місцевих органів влади, також формують додаткові можливості або обмеження для залучення інвестицій.

Рівень конкуренції на ринку визначає можливості підприємства щодо утримання та розширення ринкової частки, формування цінової політики та забезпечення стабільних фінансових результатів. Помірна конкуренція стимулює підвищення ефективності діяльності та інноваційний розвиток, тоді як надмірна конкуренція може знижувати прибутковість і підвищувати ризики для інвесторів. Оцінка конкурентного середовища є важливим елементом аналізу інвестиційної привабливості підприємства.

Інтенсивність інтеграції у глобальні фінансові потоки характеризує ступінь залученості підприємства до міжнародних ринків капіталу, технологій і ресурсів. Відкритість до зовнішніх фінансових джерел, участь у міжнародних інвестиційних проєктах та доступ до глобальних фінансових інструментів розширюють можливості залучення капіталу й диверсифікації ризиків. Водночас висока залежність від глобальних фінансових ринків підвищує чутливість підприємства до зовнішніх шоків, що потребує ефективного управління фінансовими ризиками.

Сукупність цих зовнішніх чинників формує інституційне та ринкове середовище функціонування підприємства і безпосередньо впливає на інвестиційні рішення. В умовах нестабільності ринків і цифрової трансформації економіки вплив зовнішнього середовища посилюється, що зумовлює зростання вимог інвесторів до фінансової стійкості та адаптивності підприємств. За таких умов інвестиції стають ключовим чинником не лише фінансування розвитку та модернізації виробництва, а й забезпечення довгострокової економічної стійкості суб'єктів господарювання.

Висновки

Отже, інвестиційна привабливість підприємства формується під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників. Внутрішні включають управління фінансовою стійкістю та витратами, структуру капіталу, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, прозорість фінансової звітності, інноваційний потенціал і цифрові технології. Зовнішні чинники — макроекономічна ситуація, стабільність нормативно-правового середовища, галузеві та регіональні особливості, рівень конкуренції та інтеграція у глобальні фінансові потоки.

Комплексне управління внутрішніми ресурсами з урахуванням зовнішніх умов дозволяє підвищити ефективність операцій, зменшити інформаційну асиметрію для інвесторів і сформувати довгострокову фінансову стійкість. Таким чином, ефективне поєднання фінансово-економічних інструментів є ключовою передумовою залучення інвестицій та забезпечення сталого розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Роганова Г. О. (2019). ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ, ФАКТОРИ ВПЛИВУ, МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*, (4(24)), 28-34. https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30062019/6531
2. Гаврилова, Н. В. Фактори підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства / Н. В. Гаврилова // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: зб. наук. пр. - Кіровоград: КНТУ, 2011. - Вип. 20, ч. 2. - С. 324-330. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/694>
3. Baker, H. K., & Powell, G. E. (2021). *Corporate finance: Theory and practice* (6th ed.). Oxford University Press. <https://global.oup.com/academic/product/corporate-finance-9780198845499>
4. Liuyang Xue, Junan Dong, Shiyao Jiang. (2024). Digital financial development and inefficient investment. *Humanities and Social Sciences Communications*, 10(1), 1–12. <https://www.nature.com/articles/s41599-023-02411-5>

Віталій Володимирович Зянько – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна

Яцун Аліна Сергіївна – здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна.

Zianko Vitalii – Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine.

Yatsun Alina – Master's (Level II) student at the Department of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine.